

азіатськими країнами, що розвиваються, від реалізації яких, на їх думку, можна отримати великі за об'ємом і швидкі економічні переваги, зміцнити свою політичну вагу в регіоні.

Така політика КНР в АТР турбує не лише США, Японію, Австралію, але і інші країни регіону, які стурбовані ростом політичного і економічного впливу і амбіцій Китаю. Якщо країни АСЕАН в 90-і роки виступали проти членства США в тому або іншому азіатському інтеграційному об'єднанні, то зараз нерідко на високому рівні підкреслюється необхідність розвитку транс-тихоокеанських зв'язків, збереження ролі США в регіоні в якості противаги Китаю.

У цьому контексті можна розглядати деякі інтеграційні ініціативи, запропоновані останнім часом. Зокрема, до них відносяться пропозиція, висунена в червні 2008 року прем'єр-міністром Австралії Д. Раддом, відносно створення до 2020 року Азіатсько-Тихоокеанського співтовариства (АТС), а також висунена в 2009 році ініціатива прем'єр-міністра Японії Ю. Хатоями по створенню Східно-Азіатського співтовариства (САС). При цьому, наприклад, саме з метою не допустити посилення політичного впливу Китаю, Японія наполягла на включенні до складу САС Австралії і Індії як противаг КНР, хоча до 2000-х років вона дотримувалася негативної позиції американської адміністрації по формуванню подібного об'єднання в Східній Азії.

Ці ініціативи орієнтовані на цілий ряд малих і середніх країн Азії, які хотіли б, щоб військова потужність США продовжувала підтримувати стабільність в регіоні, але, в той же час, прагнуть обмежити політичні і економічні витрати американського впливу. Крім того, вони хотіли б зменшити військову загрозу з боку Китаю, але, в той же час, зацікавлені в тому, щоб зростаюча економіка Китаю розвивалася належним чином.

Крім того, причиною занепокоєння є збереження в регіоні маси протиріч між такими різними за розміром, населенням, вагою економік, культурою, політичному устрою країнами. Тому країни регіону орієнтуються на пошук шляхів подолання усіх цих протиріч і проблем шляхом створення в регіоні відповідного інтеграційного формування.

У теж час, незважаючи на певні «стримуючі» елементи пропонованих інтеграційних формувань, позиція Китаю відносно того ж САС є досить позитивною. Китайські експерти відмічають, що успішне будівництво широкого співтовариства в Східній Азії сприяло б довготривалому світу і стабільності в регіоні, а це важливий чинник для розвитку економіки КНР. Тісніша регіональна інтеграція допомогла б Китаю диверсифікувати його експорт і зменшити залежність від ринків США і Європи, а маючи таку економічну потужність як сьогодні, він надалі зможе грати лідируючу роль у САС.

Виходячи із вищенаведеного, можна зробити висновок, що країни Східної Азії досягли чималих успіхів на шляху економічної регіоналізації, хоча міждержавне співробітництво ще недостатньо розвинене, особливо на рівні фінансових і політичних інститутів, зберігається слабкою і координація їх дій.

В той же час, посилення економічної взаємозалежності країн Східної Азії стимулюватиме розвиток регіональних товарних і фінансових потоків, синхронізацію бізнес-циклів і інших форм взаємних економічних і соціальних зв'язків, у тому числі у рамках АСЕАН, АТЕС та інших регіональних формувань, при постійному рості ролі і впливу Китаю, який все більше і більше перетворюватиметься в світову наддержаву.

Список використаних джерел

1. Bobo Lo. Axis of convenience. Moscow, Beijing, and the new geopolitics. London: Chatham House; Washington, D.C.: Brookings Institution Press, 2008. 277p.
2. Fukushima A. Japan's Perspective on East Asian Regionalism. CSIS WP. November, 2006.
3. Kawai M., Wignaraya G. Asian FTA's: Trends and Challenges. ADBI Working Paper Series. #144 August 2009. – P.4.
4. Tanaka A. Prospects for East Asia Community. In Challenges to Trilateral Cooperation: The Trilateral Commission. Tokyo Plenary Meeting 2006. April 22-26.
5. Taniguchi Makoto, Building an East Asian Community, Japan Echo, June 2009, pp.23-45.
6. The Official Web-Site of the Association of South-East Asian Nations. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.aseansec.org/19226.htm>; <http://www.aseansec.org/18135.htm>.
7. Чжао Хунвэй. Японо-китайские отношения и внешняя политика Ху Цзиньтао, Япония в Восточной Азии: внутреннее и внешнее измерения. – М.: МГИМО-Университет, 2009. С. 195.

УДК 339.97

НАУМОВ А.Ф.,

доцент кафедри менеджменту
Миколаївської філії Київського національного
університету культури і мистецтва, к.т.н.

ПОСТКРИЗОВІ ПРІОРИТЕТИ СТРАТЕГІЇ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Анотація. Розглядаються пріоритети стратегії економічного розвитку України в контексті ймовірних бажань її народу. Сама прийнятна стратегія не повинна бути орієнтована ні на Європейський союз, ні на Росію.

Ключові слова: Міжнародна економіка, пріоритети розвитку України, добробут народу.

Annotation. *Priorities of strategy of economic development of Ukraine in the context of credible desires of its people are examined. The most acceptable strategy must not be oriented both to the European union and on Russia.*

Keywords: International economy, priorities of development of Ukraine, welfare of people.

Постановка проблеми в загальному вигляді. У даний час відбувається значна конкуренція між країнами світу за досягнення найкращих результатів свого розвитку. Щоб не залишитися на узбіччі розвитку людства, Україна зобов'язана брати активну участь у цій конкуренції, а отже вибирати найбільш прийнятні варіанти свого розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зазначена проблема в різних аспектах широко досліджується українськими вченими, такими як: Ю.Пахомов, В.Гесць, А.Гальчинський, Д.Лук'яненко, А.Філіпенко, А.Поручник, О.Ложачевська, В.Чужиков та ін. У концентрованому вигляді результати таких досліджень викладаються в програмних документах урядового рівня, таких, наприклад, як [1, 2, 3].

Невирішена частина загальної проблеми. На думку автора в згаданих вище дослідженнях недостатньо повно враховується побажання народу України щодо постановки завдань на її економічний розвиток. Якщо ж побажання народу поставити в главу кута вибору пріоритетів економічного розвитку країни (як теоретично прийнято в демократичній державі), то можуть докорінно помінятися обрані раніше пріоритети.

Мета дослідження. Орієнтуючись на побажання народу України оцінити перспективність деяких нині відомих і популярних пріоритетів у розвитку економіки України, таких, наприклад, як глибока інтеграція з Європейським союзом (ЄС), Росією, а також оцінити вимоги, що висувуються при цьому, до темпів підвищення деяких економічних показників в Україні.

Виклад основного матеріалу. У відповідності із конституцією України вона є соціальною державою (Стаття 1 Конституції). А це означає, що вона повинна піклуватися про добробут народу. Але що значить "піклується"? Чи досить, наприклад, щоб абсолютна оцінка добробуту населення не погіршувалося або просто повільно підвищувалося?

Опитування суспільної думки, проведені автором, дозволяють у стислому вигляді сформулювати очікування народу України. Виявляється, що ці очікування полягають у тому, щоб добробут не тільки досить швидко поліпшувався, але й у доступному для огляду майбутньому ("... якщо не ми, то хоча б наші діти ...") досяг б рівня життя мешканців розвинених країн Європи. Зрозуміло, що обсяг вибірки для оцінки суспільної думки був недостатнім для того, щоб співвіднести отримані результати з думкою всього народу України, однак, як один із імовірних варіантів, отримана думка може бути співвіднесена до більшості народу України. Із цієї причини надалі не буде акцентуватися увага на можливу некоректність використання висловлення типу "очікування народу України".

Як відомо про успіхи в рішенні, у такий спосіб поставленого завдання, повідомляється мало. У зв'язку із цим спробуємо самі виконати цю оцінку й поставити завдання по пріоритетах стратегії економічного розвитку України. Для цього залучимо дані з баз даних World Economic Outlook (WEO) International Monetary Fund (IMF) [4].

Аналіз зміни рівня добробуту населення України в параметрах ВВП на душу населення з урахуванням ПКС (паритету купівельної спроможності) рис.1 [5] показує, що з 1992 року по 2009 рік включно добробут населення на досить тривалому інтервалу часу покращився не істотно - приблизний ріст склав близько 23%. За одиницю відліку прийнятий обсяг ВВП на душу населення з урахуванням ПКС у країні, що перебуває на 10-му місці у світі за даними 1992 року.

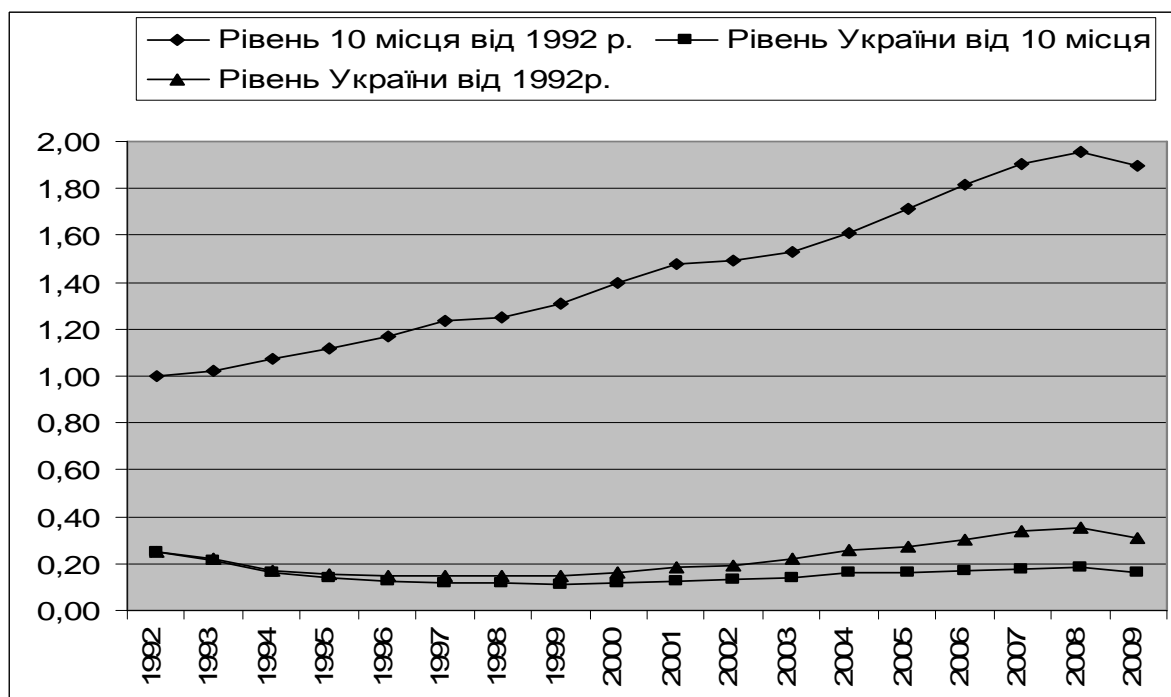

Рис. 1. Характеристика економічного розвитку України, 1992-2009р.

У той же час ріст добробуту мешканців країни, що перебуває на 10 місці у світі склав близько 90%. Таким чином, у наявності зростання розриву в рівні життя між розвиненими країнами та Україною.

За цей же проміжок часу всі країни, що мали в 1992 році приблизно однаковий рівень життя з Україною: Польща, Ліван, Бразилія, Ботсвана, Македонія, Південно-Африканська республіка (до +25% до рівня України) і Латвія, Іран, Румунія, Панама, Казахстан, Беларусь (до -25% до рівня України) до 2010 року значно випередили Україну, як по абсолютному рівню життя, так і по темпах розвитку - рис.2 [5].

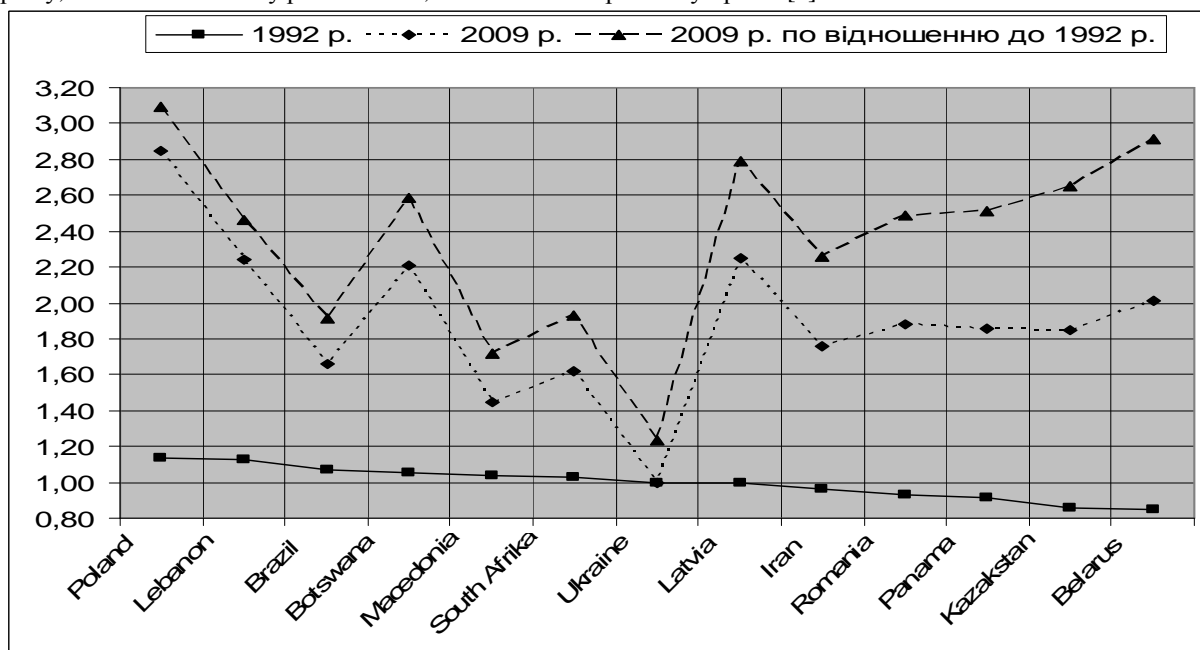

Рис. 2. Рівні економічного розвитку країн, порівнянних за рівнем економічного розвитку з Україною за даними 1992 року

Якщо ж проаналізувати падіння ВВП на душу населення за 2009 рік, то України попадає в трійку найгірших країн світу - рис.3 [5]. Таким чином, можна констатувати нездійснення побажань населення України по росту свого добробуту.

Нині популярна точка зору в Україні - це якнайшвидший вступ до Європейського союзу.

У роботі [6], присвяченій зокрема фіскальній конвергенції "старих" та "нових" членів ЄС було показано, що із упевненістю в 95% вона займе від 54 до 80 років. Оскільки ж обраний автором роботи "Т - індикатор податкової конвергенції" залежить від показника ВВП на душу населення, частки податків у ВВП, що мало змінюється (від країни до країни в цьому випадку) і ряду інших показників, що автоматично вирівнюються при конвергенції, то в першому наближенні цим же інтервалом в 54 - 80 років можна оцінити й час зближення рівнів життя "старих" й "нових" членів ЄС.

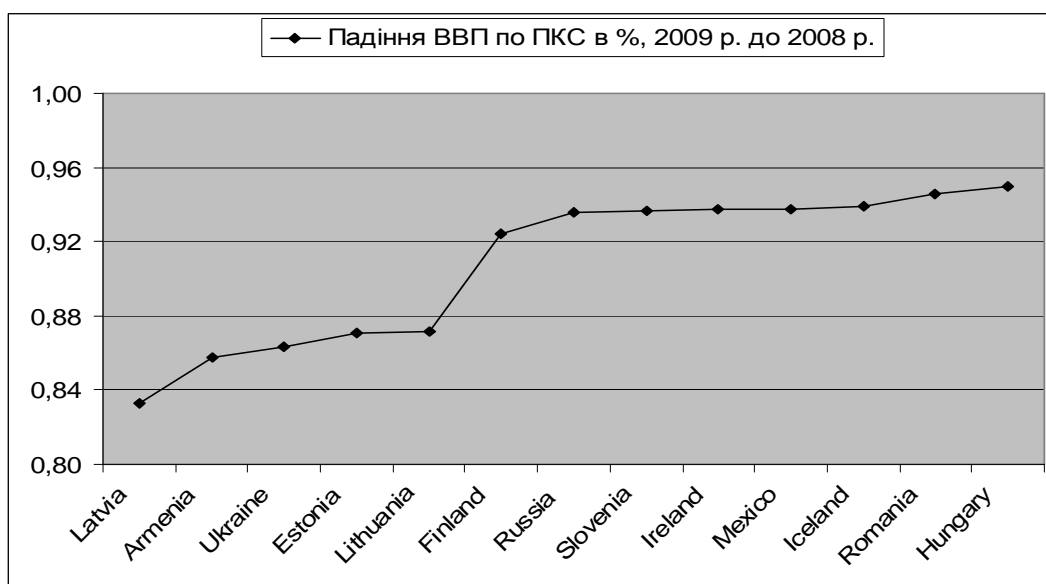

Рис. 3. Країни з найгіршими темпами економічного розвитку за 2009 рік

Зрозуміло, що якби Україна опинилася в ЄС, то строки зближення рівня життя її мешканців з рівнем життя провідних країн ЄС перевищили б 80 років. Таким чином, з одного боку, вони в принципі перевищили психологічно розумний обрій прогнозування, а з іншого, не відповідали бажанням мешканців України забезпечити хоча б своїм дітям гідне життя. Помітимо також, що попередні результати досліджень, виконаних автором даної статті по аналогічному питанню, але методом, викладеним нижче, не суперечать результатам, отриманим в [6].

Ще одна популярна точка зору - це стратегічне партнерство України з Росією й відповідно глибока взаємна інтеграція.

Автором стосовно Росії був проведений ретроспективний аналіз її розвитку аналогічний виконаному в роботі [5] по Україні. З 1992 року по 2009 рік включно добробут населення Росії покращився приблизно на 89%, що відповідає росту добробуту мешканців країни, що перебуває на 10 місці у світі - рис.4. Це звичайно краще, ніж в Україні, але найважливіша вимога якнайшвидшого досягнення рівня життя розвинених країн - не виконується.

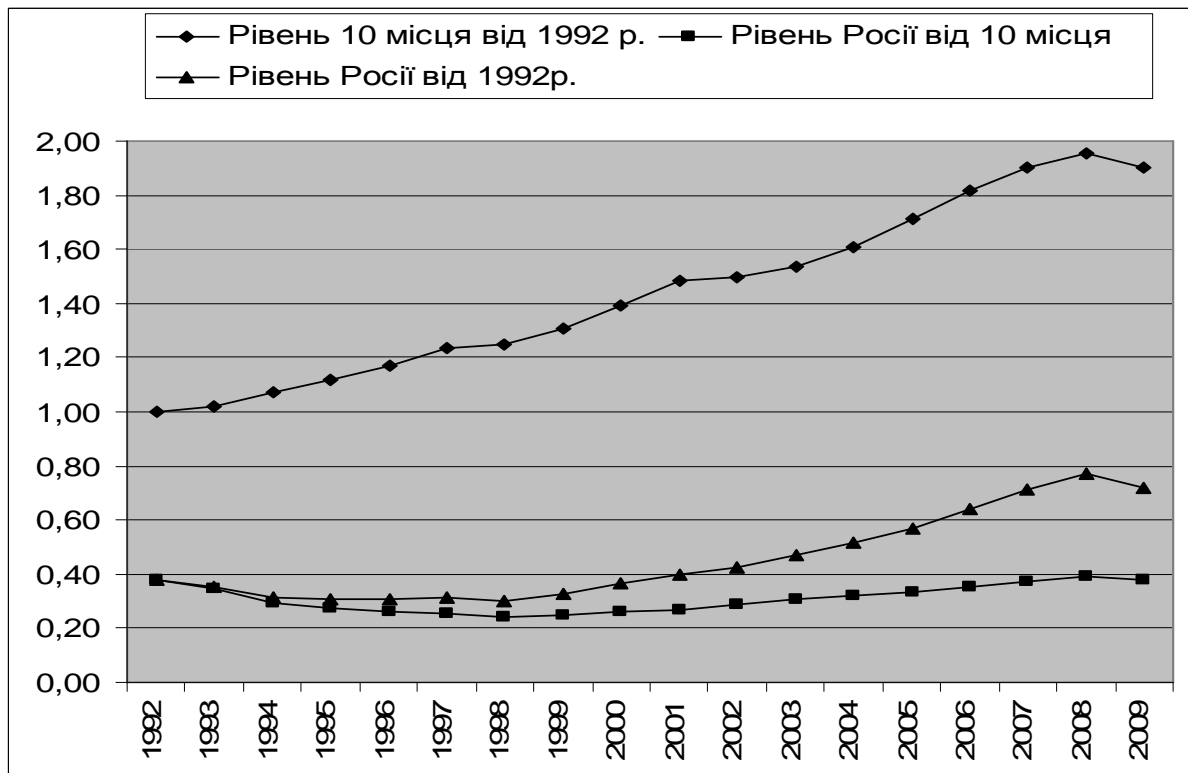

Рис. 4. ВВП на душу населення з урахуванням ПКС, 1992-2009рр.

За цей же проміжок часу з 12 країн, що мали в 1992 році рівень життя приблизно відповідний рівню життя мешканців Росії (Словенія, Корея, Венесуела, Мексика, Угорщина - рівень життя вище, ніж у Росії, і Литва, Аргентина, Болгарія, Туреччина, Чилі, Малайзія, Польща - нижче), до 2010 року, крім Венесуели, Мексики та Болгарії, випередили Росію по темпах розвитку, а Литва й Польща - випередили додатково по абсолютному рівню - рис.5.

Якщо ж проаналізувати падіння ВВП на душу населення за 2009 рік, то Росія попадає в сімку найгірших країн світу - рис.3, а серед країн, які можна віднести до газо-нафтовидобувних, - є найгіршою країною по цьому показнику. Таким чином, у зв'язку з недостатньою оптимальністю керівництва економікою Росії, вона може послужити серйозним гальмом для України, якщо темпи економічного росту в Україні досягнуть бажаних її народом.

Наскільки ж швидко повинна розвиватися економіка України, щоб у доступному для огляду майбутньому реалізувалися б очікування її народу? Для оцінки цієї величини, залучалася функціональна залежність темпів росту ВВП на душу населення з урахуванням ПКС від його абсолютної величини рис.6 [7].

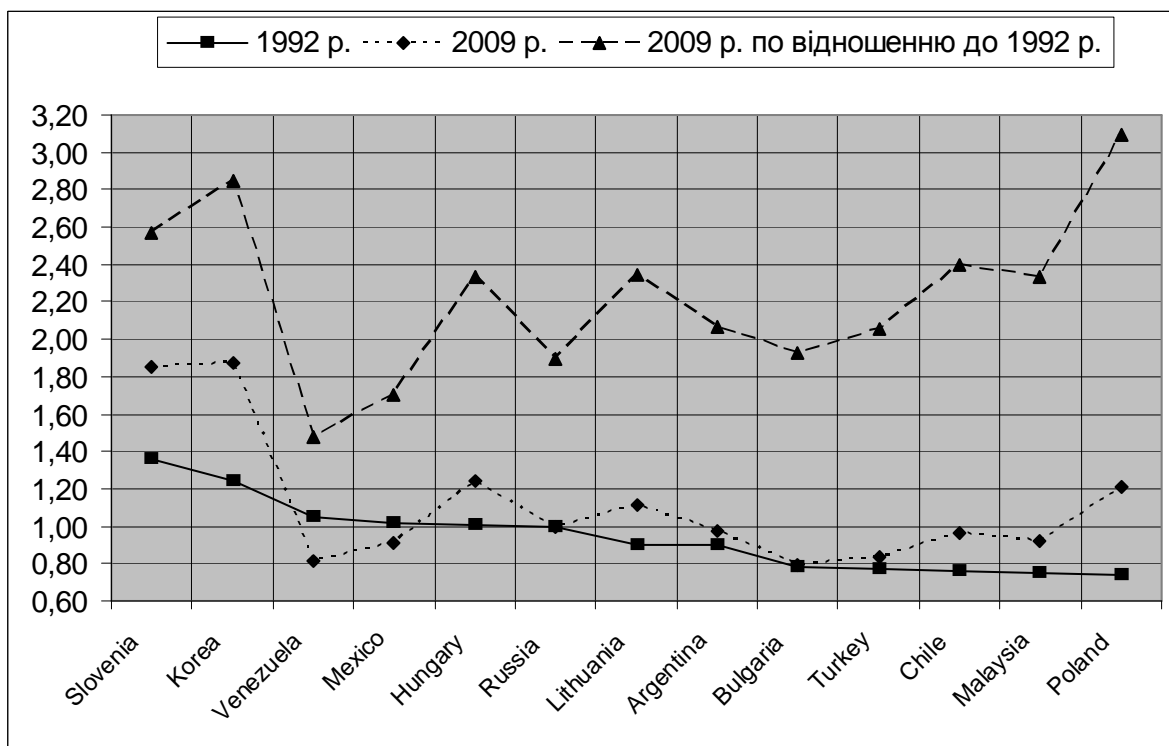

Рис. 5. Економічний розвиток країн у порівнянні з Росією по ВВП на душу населення з урахуванням ПКС за даними 1992 року

Методом чисельного інтегрування обчислювався час у роках, протягом якого рівень життя мешканців України міг би досягти рівня життя в країні, що перебуває на 10 місці у світі при різних вихідних умовах, включаючи темпи росту ВВП на душу населення з урахуванням ПКС в Україні (таблиця 1).

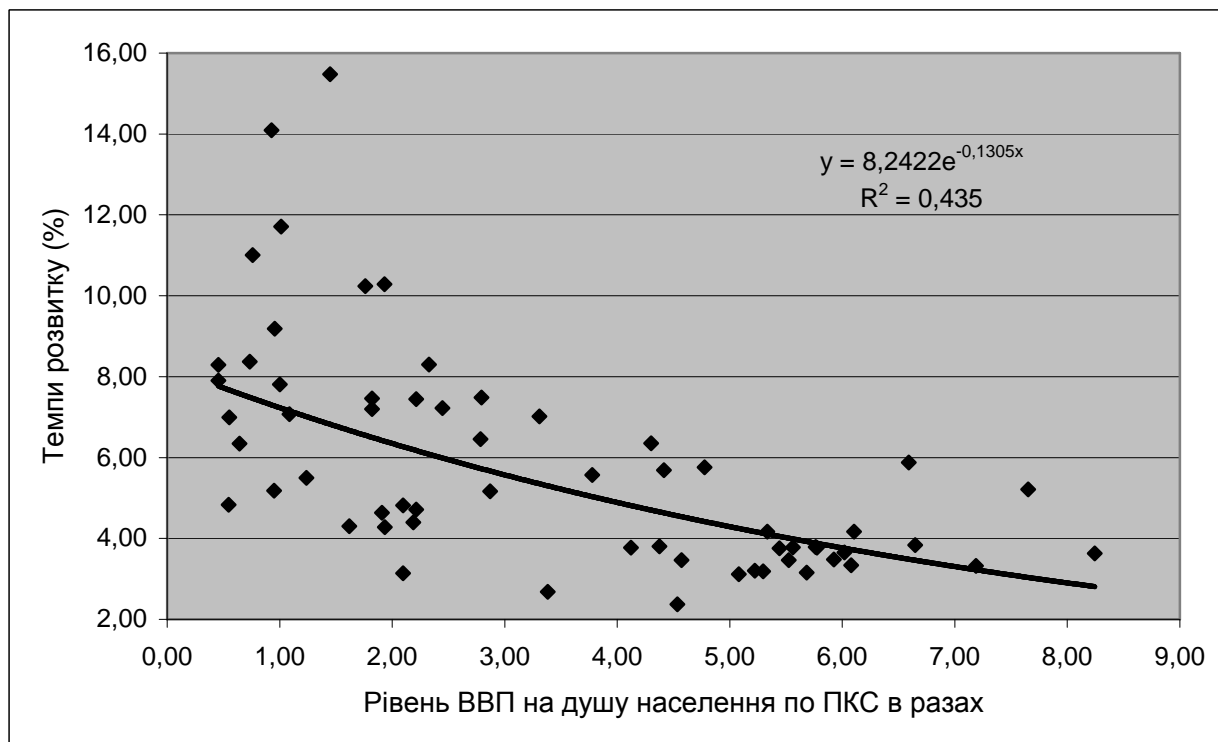

Рис. 6. Залежність середньорічних темпів приросту ВВП у відсотках на душу населення з урахуванням ПКС від рівня ВВП на душу населення з урахуванням ПКС, вираженого в разях перевищення відносно України за даними 2009 року.

Зближення по рівню життя

Начальні темпи росту в Україні \ \ Темп росту країни на 10 місця у світі	7,2% - або середньосвітовий ріст	8,6% - або на 20% вище середніх	10,8% - або на 50% вище середніх (як у Китаї)
3%	77 років	52 роки	35 років
4%	>200 років	79 років	44 роки

Як бачимо, для темпів росту, що дорівнюють середньостатистичним у світі, час на досягнення рівня життя в Україні на рівні розвинених країн світу з високою ймовірністю перевищить психологічно доступне для огляду. Якщо ж темпи розвитку в Україні всього на 20% перевищать середньостатистичні, то наздогнати розвинені країни буде можливо вже протягом життя двох поколінь. Якщо ж темпи розвитку в Україні на 50% перевищать середньостатистичні, то наздогнати розвинені країни буде можливо за проміжок часу, менший часу життя одного покоління.

Нагадаємо, що Китай, маючи в цей час рівень життя населення приблизно відповідний українському, перевищує середньостатистичні темпи розвитку приблизно на 50%. На рис.7 [5] на прикладі України та Китаю наочно показано, що реальних резервів підвищення темпів росту економіки в Україні досить і реалізація такого підвищення різко поліпшить соціальну функцію держави. Однак, реалізація описаних планів росту добробуту в Україні буде можлива тільки без глибокої інтеграції країни, як з ЄС, так і з Росією.

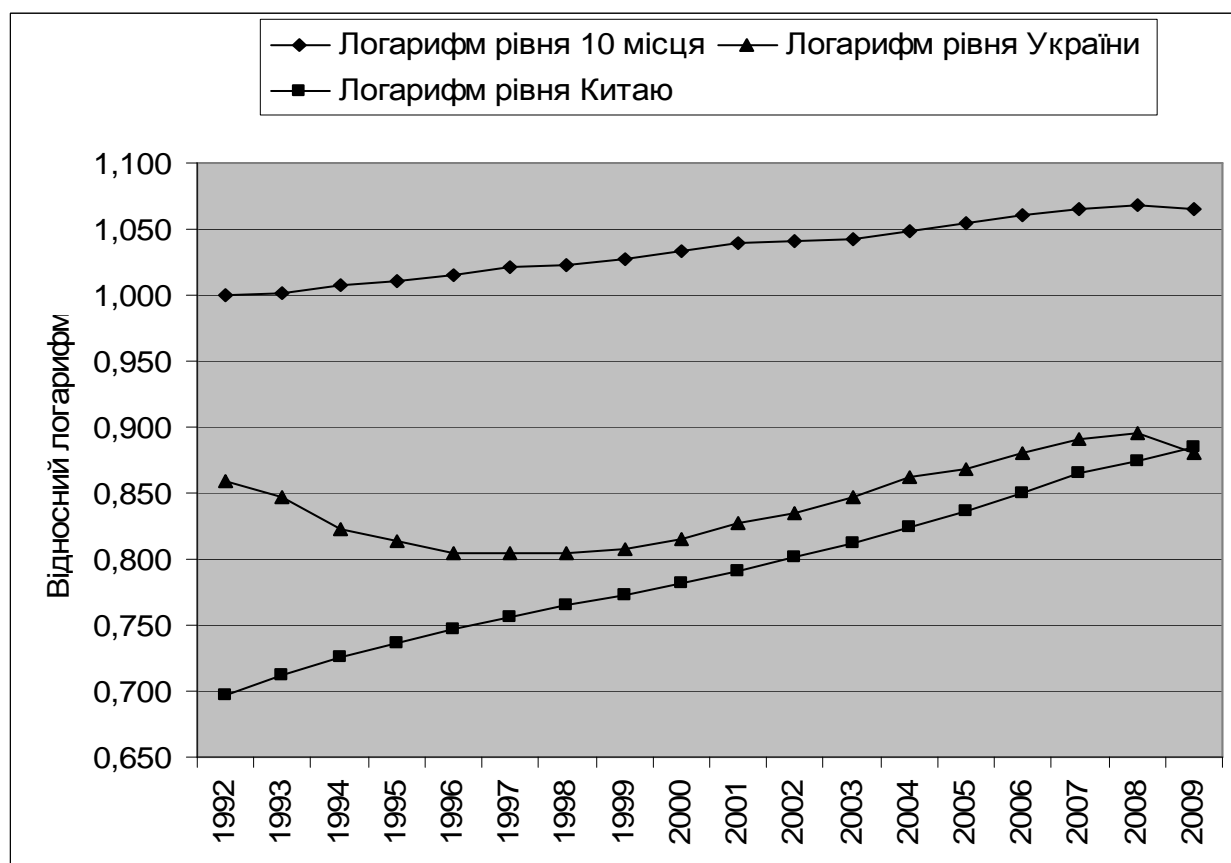

Рис. 7. Економічний розвиток України (у логарифмічному масштабі), 1992-2009р.

Висновки. Представлені в статті результати досліджень дозволяють зробити наступні висновки:

1. Економічні результати розвитку України за 1992 - 2009 роки не відповідають очікуванням українського народу.

2. Пріоритети стратегії економічного розвитку України за наявними у цей час даними не можуть бути пов'язані із глибокою інтеграцією, ні з ЄС, ні і з Росією.

3. Економічні очікування українського народу можуть бути досягнуті лише у випадку, якщо Україна буде досить незалежно формувати свою економічну політику й вибудовувати під це завдання свої структурні реформи. При цьому середньорічні темпи росту ВВП на душу населення з урахуванням ПКС повинні перебувати в просторі значень обмежених:

- від не нижче 8,6 % на початку 79 річного часового інтервалу, до не нижче 4,5 % наприкінці цього 79 річного інтервалу;

- від не нижче 10,8 % на початку 44 річного часового інтервалу, до не нижче 5,7 % наприкінці цього 44 річного інтервалу.

Природно, що темпи розвитку можуть бути й вище, але така практична можливість не підтверджена в реальному житті на тривалих інтервалах часу.

Список використаних джерел

1. Стратегія економічного і соціального розвитку України (2004-2015 роки) "Шляхом Європейської інтеграції" / Авт. кол.: А.С. Гальчинський, В.М. Геєць та ін.; Нац. ін-т стратег. дослідж., Ін-т екон. прогнозування НАН України, Мін-во економіки та з питань європ. інтегр. України. - К.: ІВЦ Держкомстату України, 2004. - 416с.

2. Пахомов Ю.Н. Украина и Россия: эффекты взаимодополняемости и риски отторжения // Міжнародна науково-практична конференція "Національні економічні стратегії розвитку в глобальному середовищі" (21-23 квітня 2010 року) (наукові матеріали), м. Київ. - Київ: Національний авіаційний університет, 2010. - С. 19 - 35.

3. Пахомов Ю.М., Згуровський М.З., Філіпенко А.С. та ін. Геоелектронні сценарії розвитку і Україна. - К.: ВЦ "Академія", 2010. - 328с.

4. Міжнародний валютний фонд [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.imf.org>.

5. Наумова Л.М. Ретроспективний аналіз місця української економіки і рівня життя населення серед країн світу // Матеріали шостої міжнародної науково-практичної конференції "Україна і глобальна економіка: теорія і практика господарювання", 29-30.10.2010г. Симферополь. - Симферополь: "ДИАЙПИ", 2010. - С. 226 - 228.

6. Хорошаєв Є.С. Формування інтегративної фіскальної моделі в Європейському союзі: Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.00.02 / Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана. - К., 2007. - 20с.

7. Наумов А.Ф. Залежність темпів економічного розвитку країн від розміру ВВП, що приходить на душу населення // Матеріали шостої міжнародної науково-практичної конференції "Україна і глобальна економіка: теорія і практика господарювання", 29-30.10.2010г. Симферополь. - Симферополь: "ДИАЙПИ", 2010. - С. 49 - 50.

УДК 339.97

НИКОНЮК К.О.,

ДВНЗ «Київський національний економічний університет
ім. В. Гетьмана», кафедра європейської інтеграції,
асистент

ЕВОЛЮЦІЯ ПОЛІТИКИ ЄВРОСОЮЗУ У СФЕРІ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ

Анотація. В статті розглянуто еволюцію компетенцій ЄС щодо творення та реалізації політики в сфері охорони здоров'я. Автором обґрунтовано поліструктурний характер регулювання ринку медичних послуг в ЄС, а також проаналізовано основні його структурні проблеми. За структурою витрат та рівнем розвитку виділено три основні групи ринків медичних послуг в межах ЄС.

Ключові слова: європейська соціальна політика, політика охорони здоров'я, вільний ринок, держава суспільного добробуту, ринок медичних послуг.

Resume. The article covers evolution of the EU competences in the sphere of creation and realization of health care policy. The author substantiates the polistructural regulatory character of the EU medical services market analyzing its main structural problems. Three main groups of the EU medical services markets are selected according to the structure of costs and the development level.

Key words: European social policy, European health policy, free market, social state, medical services market.

Постановка завдання. Низька ефективність національних систем охорони здоров'я в Європі призводить до пошуку урядами країн старого континенту нових механізмів та інструментів вирішення проблем на національному та наднаціональному рівнях. Сьогодні це питання постає особливо гостро, у зв'язку з розширенням компетенцій ЄС у соціальній сфері. Відповідно виникає необхідність вивчення особливостей нової поліструктурної моделі ринку медичних послуг ЄС, а також особливостей його сегментації.

Виходячи з цього **метою** статті є дослідження особливостей формування нової поліструктурної моделі ринку медичних послуг ЄС.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Стаття ґрунтується на роботах визнаних теоретиків євроінтеграційних процесів, таких як В. Волес та Г. Волес, Г. Маркс, Р. Патнам, С. Бартоліні, П. Еванс, а також на документах та угодах ЄС. Останні тенденції ринку проаналізовані за допомогою авторитетних видань: аналітичний звіт ОЕСР "Health at a glance", журнал BMJ.